

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Škola:	Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze Katedra sociální práce
Jméno studenta:	Miroslava Kalužiková
Název práce:	Kvalita života pacientů v substituční léčbě
Vedoucí práce:	doc. PhDr. Oldřich Matoušek
Oponent:	Mgr. Blanka Petrošová, Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti

Cílem práce je přiblížit problematiku substituční léčby metadonem a buprenorfinem a díky kvantitativnímu výzkumu podat základní informace o pacientech substituční léčby a pokusit se zhodnotit jejich kvalitu života. Výběr tématu diplomové práce je třeba ocenit, jde o téma, které je v odborné veřejnosti aktuálně hodně diskutováno a zároveň je v české literatuře dosud málo zpracované. Substituční léčba drogových závislostí se v ČR rozvíjí teprve v posledních letech a hodnocení kvality života uživatelů drog v léčbě je aktuální především z hlediska hodnocení efektivity léčby uživatelů drog. Navíc jde o téma, ve kterém se autorka orientuje, z práce je patrný její zájem i dlouhodobé praktické zkušenosti z této oblasti. Téma diplomové práce je vhodně zvoleno také vzhledem ke studijnímu oboru autorky.

Práce má teoretickou a empirickou část. Teoretická část se zabývá popisem a vysvětlením pojmů týkající se závislosti na opiátech (kapitola 1), substituční léčby, včetně posouzení jejich výhod a nevýhod (kapitola 2) a tématu kvality života (kapitola 3). Celá teoretická část je přehledně členěna, srozumitelně a čtivě zpracována a je patrná autorčina obeznamenost s tématem - jak z komplexnosti zpracování tématu tak z uvádění konkrétních a aktuálních údajů, které se k tématu vztahují (např. statistické údaje o uživatelích drog, cena léku Subutex na černém trhu apod.) Rovněž oceňuji vlastní názory a stanoviska uvedená v kapitole Aktuální situace a trendy (v substituční léčbě).

Po formální stránce je teoretická část práce provedena pečlivě, členění jednotlivých kapitol, jejich obsah a rozsah je odpovídající, autorka prokázala, že umí v hojné míře pracovat s literaturou, odkazy i citacemi. Stylistická úroveň, grafická úprava i písemný projev bez výhrad; našla jsem jen dva překlepy na str. 23 (šlozek) a na str. 47 (nestotožňuje). Jediné, co mohu teoretické části vytknout je, že pro lepší orientaci by v kapitole substituční léčby měl být vedle popisu substitučních látek metadonu a Subutexu také popis přípravku Suboxone, který je nicméně popsán v kapitole Aktuální situace a trendy.

Obsahem empirické části práce je popis kvantitativního výzkumu kvality života pacientů v substituční léčbě na vzorku (59) klientů pražských substitučních programů. Pro sběr dat autorka použila dva dotazníky, sestavila anamnestický dotazník, zjišťující také podstatné informace týkající se užívání drog a substituční léčby a standardizovanou zkrácenou formu dotazníku WHO hodnotící subjektivně vnímanou kvalitu života (WHOQOL-BREF). Při zpracování (statistický program SPSS a aplikace Excel) pak autorka korelovala údaje z obou dotazníků, porovnávala mezi sebou dvě skupiny pacientů (uživatelé metadonu a uživatelé buprenorfinu) a standardizovaný dotazník umožnil srovnání výsledků vzorku pacientů substituční léčby s reprezentativním vzorkem běžné pražské populace. Popis výzkumu i jeho výsledků je vyčerpávající a srozumitelný, použité metody byly vhodně zvoleny i provedeny. Velikost a reprezentativnost vzorku lze označit za dostatečnou. Snad jen poznamenám, že zřizovatelé oslovených substitučních programů, kde výzkum probíhal jsou neziskové organizace, které pracují s uživateli drog na základě bio-psycho-sociálního modelu závislosti a že je škoda, že se autorce nepodařilo oslovit některé z ordinací praktických nebo

psychiatrických lékařů, kde také substituční léčbu provádějí a kde lze předpokládat odlišný způsob práce s klientem a důraz na medicínský model závislosti. Tudiž lze předpokládat i trochu odlišnou klientelu a reprezentativnost vzorku by pak byla ještě lepší.

I v empirické části autorka prokázala, že umí samostatně navrhnout a provést výzkumnou studii v našich podmínkách dosud nepříliš zpracovaného výzkumného tématu v rozsahu, který určitě dostačuje požadavkům na diplomovou práci. Cíl stanovený v úvodu diplomové práce byl splněn; práce má nepochybně praktické využití pro poskytovatele i zřizovatele substituční léčby.

Doporučuji práci ve zkrácené formě publikovat v odborných periodících (např. Adiktologie, Česká a slovenská psychiatrie, Sociální revue apod.) a rovněž ji poskytnout relevantním úřadům na státní a regionální úrovni (Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky, Ministerstvo zdravotnictví, krajské protidrogové koordinátory apod.).

Doporučuji práci k obhajobě a hodnotím ji známkou výborná.

V Praze dne 15. 5. 2008

.....
podpis oponenta